

Tarixin hansısa əlverişli mərhələsində edilmiş düzgün seçim xalqların gələcək taleyini, milli inkişaf yolunu, uğur strategiyasını müəyyən edir. Bu həlledici seçimin nəticəsi olaraq liderlik missiyasını özünə götürən şəxsiyyətlər mənsub olduqları xalqın milli ideyası səviyyəsinə yüksəlmiş hədəflərini də reallaşdırır, ictimai maraqa və mənafevlərin təminatçısına çevrilirlər.

2003-cü il oktyabrın 15-də keçirilmiş prezident seçkilərində həlledici seçime imza atan, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrik və uzaqqörən çağırışına səs verərək onun ən layiqli davamçısı - cənab İlham Əliyevə etimad göstərən qədərbilən Azərbaycan xalqı dövlətinin sabitlik, tərəqqi və rifahına, beynəlxalq miqyasda layiqli yerini tutmasına, milli maraqlarını reallaşdırmasına etibarlı zəmin yaradıb. Ötən 20 ildə real, əməli fəaliyyətə, yeni dünya nizamının aktual çağırışlarına əsaslanan pragmatik siyasət yürüdən dövlətimizin başçısı Ulu Öndörün xalqa 2003-cü il 1 oktyabr tarixli mürcəətində yer alan "Mən öna özümlə qədr inanır və gələcəyə böyük ümidlər bəsləyirəm" fikrini tam mahiyyəti ilə doğruldub, hər bir vətəndaşın layiqli Prezidenti olduğunu sübuta yetirib.

Ulu Öndörün milli inkişafa zəmin yaranan ideyalarını rəhbər tutan və yeni dövrə uyğun zənginləşdirən Prezident İlham Əliyevin çoxşaxəli islahatlar strategiyası ölkəmizin möhtəşəm iqtisadi nailiyyətlərini təmin etməklə yanaşı, xalqımızın son iki əsrə itirdiyi torpaqlarını ilk dəfə olaraq geri qaytarmasına, zəfərə qovuşmasına imkan yaradıb. 20 illə əvvəl dünyanın ikili standartları, haqsızlıqları qarşısında müdafiə mövqeyi seçmək məcburiyyətində qalan Azərbaycan bu gün milli maraqlarını qətiyyətlə qoruyan, Cənubi Qafqaz regionunda sülh gündəliyini müəyyənləşdirən, səmərəli əməkdaşlıq təşəbbüsləri irəli sürən, ən əsası global güclərin tozluq cəhdlərinə qətiyyətlə dəf edən güdrətli dövlət kimi tanır.

Siyasi liderin gördüyü işlər, həyata keçirdiyi layihələr onun müəyyən zaman kəsinəndəki fəaliyyətinin dəyərləndirilməsi baxımından ən obyektiv istinad yeridir. "Mən hər bir azərbaycanlının prezidenti olacağam" deyərək səlahiyyətlərini icrasına başlayan dövlətimizin başçısı ötən müddətdə bu vədəni birmonalı doğruldub, sistemli, ardıcıl və koordinasiya olunmuş fəaliyyəti ilə xalq qarşısında verdiyi vədlərə sadıqlıqını sübuta yetirib. Yüksək intellekti, işgüzarlığı, təvəzökarlığı, səmimiyyəti, mütərəqqi idarəçilik prinsipləri, qətiyyət və prinsipiallığı ilə beynəlxalq miqyasda nüfuz sahibinə çevrilmiş cənab İlham Əliyev dövlət başçısı kimi məsuliyyətli və şəərəfli vəzifəsinin öhdəsindən layiqincə örib. Azərbaycan Prezidentinin ötən dövr ərzində vahid sistem halına gətirdiyi milli inkişaf modeli eyni zamanda onun yüksək idarəçilik qabiliyyətinin və mükəmməl iş təcrübəsinin əyani təzahürü kimi diqqət cəkib.

Ötən 20 ildə Azərbaycanın nail olduğu inanılmaz sosial-iqtisadi nəticələr, yürütdüyü çevik diplomatiya, məhz döyüş meydanında qazandığı ədalətli zəfər fonunda dünya ictimaiyyəti cənab İlham Əliyevə hətta mümkün görünməyən reallaşdırmaq qabiliyyətinə olan lider kimi qəbul edir. Özünlə də xüsusi vurğuladığı kimi, "Nəyi necə və nə zaman" etməli olduğunu yaxşı bilən Prezident İlham Əliyevin əsl siyasi liderə xas təkini, real vəziyyəti, geosiyasi konyunkturı düzgün dəyərləndirmək, siyasi proseslərin inkişaf axarını düzgün proqnozlaşdırmaq məharətini, pafosdan, populizmdən uzaq olmasına qazanılan əlahiddə uğurları şərtləndirən mühüm amillər sırasındadır. Dövlətimizin başçısı 2003-cü ilin prezident seçkiləri ərəfəsində xalq qarşısında həllinə söz verdiyi, fəqət, praktikada reallaşdırılmı onilliklər tələb edən problem məsələləri cəmi 20 il müddətində reallığa çevirməklə xalqın dərindən rəğbətini qazıb.

Ən ümumi şəkildə desək, dövlətimizin başçısının səmərəli iqtisadi siyasəti ötən dövrdə ölkəmizin davamlı tərəqqisinə, xalqın rifah halının əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmasına, işsizlik və yoxsulluq səviyyəsinin xeyli dərəcədə azaldılmasına, çadır düşərgələrinin ləğvinə, ən əsası Azərbaycanın həm bir dövlətdən asılı olmayan müstəqil siyasət yürütməsinə zəmin yaradıb. Son illərdəki obyektiv səbəblərdən həllini tapmayan yeganə məsələ ərəzilərimizin işğal faktı idisə, üç il əvvəl Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qazandıığımız tarixi Zəfər notəsində ərəzi bütövlüyümüz təmin edilib. 30 il davam edən işğala cəmi 44 gün ərzində son qoyacağı bacaran, təcəvüzkar Ermənistanı təlimçiliyə məhkum edən Prezident İlham Əliyev ən yeni tariximizə Zəfər Sərkərdəsi olaraq sanballı möhürünü vurub.

Tarixin ən güclü Azərbaycanını yaratmış LİDER

Müasir dünyada dövlətləri güdrətli, sarsılmaz və söz sahibi edən başlıca amillər sırasında güclü lider ilə yanaşı, güclü iqtisadiyyat da vacib yer tutur. Azərbaycanın möhtəşəm uğurlarında, ölkəmizin dünyanın sayılıb-seçilən, mövqeyi nəzərə alınmış dövlətlərdən birinə çevrilməsində ötən illərdə böyük uzaqqörənliklə həyata keçirilən qlobal layihələrin mühüm payı var. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin yeni neft strategiyasının bəhrələri olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft boru kəmərinin, Bakı-Tbilisi Ərzurum qaz kəmərinin istifadəyə verilməsi, "Şahdəniz", "Aşerson", "Ümid" kimi perspektivli qaz yataqlarının istismarı, Bakı-Tbilisi-Qars dərzi yolu xəttinin istifadəyə verilməsi, Avropanın enerji təhlükəsizliyində müstəsna rol oynayan "Cənub qaz dəhlizi"-nin - TANAP, TAP layihələrinin gerçəkləşdirilməsi, ölkəmizin Orta dəhliz kommunikasiya qovşağındakı rolunun gücləndirilməsi, nəhayət, Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması istiqamətində atılan addımlar bu baxımdan xüsusi vurğulanmalıdır.

Uzaq hədəflərə hesablanmış enerji strategiyası Azərbaycanı son 20 ildə qaz və elektrik enerjisi idxalından bu sektor üzrə potensial ixracatçıya, habelə investor dövlətə çevirib. Bu fakt özlüyündə Azərbaycanın dünya birliyi üçün önəmi dənə də artırmaqda, respublikamızın Avratalantik strukturlara inteqrasiya prosesini sürətləndirib, strateji məsələlərdə Avropa ölkələrindən dəstək almaq imkanlarını genişləndirib.

Dövlət başçısının haqlı olaraq qeyd etdiyi kimi, müstəqil Azərbaycan tarixin həm bir mərhələsində indiki qədər güclü və güdrətli olmayıb. Cənab İlham Əliyev bu mərhələdə dövlətin mövcud resurslarından xalqın rifahı və firavanlığı naminə məqsədyönüli istifadəni hökumət qarşısında strateji vəzifə kimi müəyyənəmişdir. "Hər bir məmur xalqın xidmətçisi olmalıdır" deyən cənab İlham Əliyev hökumətin xalq qarşısında hesabət verəməsinə, görülmə işlər barədə ictimaiyyətin hərtərəfli məlumatlandırılmasına demokratik idarəetmənin zəruri tələbi kimi önə cəkib. Ötən 20 ildə ayrı-ayrı dövlət məmurlarına etimad meyarı məhz onların fəaliyyətinə əsasən müəyyənəşdirilib, ictimaiyyətin gərəkli işlər, qarşıda olan məsələlər, həyata keçiriləcək layihələr barədə dolğun məlumatlandırılması zəruri sayılıb.

Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasəti ilk növbədə hər bir fərdin maraqlarını önə cəkib. "Siyasətimizin əsasında Azərbaycan vətəndaşı dayanır" deyən dövlət başçısı keyfiyyətə yeni mərhələdə insan və vətəndaş mənafevinə xidmət edən islahatların dərindən idarəetməsinə təmin edib. Bu yanaşma dövlət idarəçiliyində yenilikçi və müasir baxış, şəffaflığa xidmət edən institusional islahatların genişləndirək, respublikamızın qısa müddətdə elektron xidmətlər sahəsində mühüm uğurlara imza atmasına şərait yaradıb. Korruptsiyaya qarşı mübarizə, şəffaflığın təmini tədbirləri çərçivəsində yaradılmış "ASAN xidmət", "DOST", "ASAN kommunal", "ABAD" və digər mobil xidmət mərkəzləri hazırda dünyada böyük populyarlıq qazanaraq, Azərbaycanın milli brendi kimi qəbul edilir. Bütün bunlar özəl sektordə geniş yayılmış müştəri məmnunluğu ideyasının döv-

lət idarəçiliyində tətbiqinə, dövlət-vətəndaş münasibətlərinin keyfiyyətinə yeni müstəviyə keçməsinə təkan verib, insanların hakimiyyəti inam və etimadını gücləndirib.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi siyasətin sosialyönümlü mahiyyət daşımması bir sıra reallıqlarla şərtlənir və cəmiyyətin sosial sifarişini əks etdirir. Axtəminatlı vətəndaşların sosial müdafiəsi, istehsalçı və istehlakçının maraqlarının uzaqlandırılması, bir sözlə, sosial-liberalizm xətti cənab İlham Əliyevin prezidentlik dövrünü səciyələndirən prioritet istiqamətlərdən biri kimi diqqət cəkib. Azərbaycanda yeni mülkiyyət formalarının yaranması, sahibkarlığın sürətli inkişafı, bazar münasibətləri şəraitində qiymətlərin optimallaşdırılması əhalinin sosial baxımdan nisbətən zəif təbəqəsinin maraqlarını inkar etmir. Hər bir islahatın bu təbəqənin maraqlarına vura biləcəyi cüzi ziyən belə təxirsizləşməz sosial müdafiə tədbirləri hesabına kompensasiya edilir.

Son 15 ildə keçmiş ittifaq respublikaları arasında ilk dəfə məhz Azərbaycanda vətəndaşların səvet dövründən banklarda qalmış əmanətlərinin ədalətli şəkildə qaytarılması təmin edilib, əhalinin qaza və suya olan borcları dövlət büdcəsi hesabına silinib. Cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə ölkədə işsizlik problemi həllə, yeni sosial infrastruktur obyektlərinin - təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, rabitə müəssisələrinin qısa müddət ərzində tikilərək istifadəyə verilməsi, yeni yolların, su, qaz, elektrik, rabitə xətlərinin cəkilişi son nöticədə Azərbaycan insanının mədəni-intellektual səviyyəsinin yüksəlişinə, mənəvi-əxlaqi dəyərlərin cəmiyyətimizdə əsas meyarı çevrilməsinə xidmət edib. Dəniz səviyyəindən 3000 min metrədək hündürlükdə yerləşən Qubanın Xınalıq kəndinə asfalt yolun cəkilməsi, həm zaman mavi yanancaq üzvi görməyən bəzi rayon və kəndlərin təbii qazla təchizatı, Bakıya Oğuz-Qəbəli zonasından su kəmərinin cəkilməsi, yeni təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, olimpiya-ıdman komplekslərinin tikintisi - bütün bunlar Azərbaycan vətəndaşlarının firavan, rahat yaşamasına xidmət edən böyük investisiya layihələrinin çox az qismidir.

2018-ci ilin 11 aprel seçkilərindən sonra ölkəmizdə global miqyası ilə sistem xarakterli alan, uzaq hədəflərə hesablanmış islahatların xalqın arzu və istəklərini ifadə etdiyi göz önüdədir. Ötən dövrdə ictimai həyatın bütün sahələrində aparılan kadr dəyişikliklərinin, şəffaflığa, bürokratik amillərin aradan qaldırılmasına xidmət edən struktur islahatlarının, təbiiq olunan innovativ idarəetmə texnologiyalarının başlıca mahiyyəti insanları önə, diqqət mərkəzinə cəkəkdir: idarəçiliyin mənsürləşdirilməsi, bir çoxlarına həlli müşkül görünən neqativ amillərin aradan qaldırılması üçün siyasi iradə nümayişi, yerli və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında aparılan ciddi kadr dəyişiklikləri, yeniliklərə ayaqlaşa bilməyən məmurların vəzifələrindən uzaqlandırılması sistem islahatlarının mühüm elementləri kimi diqqət cəkib.

Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, hakimiyyətin icraedici qolunun mənsürləşdirilməsi istiqamətində həlledici addımlardan biri də 2016-cı il sentyabrın 26-da keçiril-

miş ümumxalq referendumu ilə Azərbaycan Respublikasında vitse-prezidentlik institutunun yaradılması olub. 2017-ci il fevralın 21-də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti vəzifəsinə təyin edilməsi idarəçiliyin mənsürləşdirilməsi, hakimiyyəti ictimai inamını gücləndirilməsi baxımından səmərəli nəticələr verir. Bu vəzifəyə çoxşaxəli fəaliyyəti ilə milyonların rəğbətini qazanmış layiqli bir şəxsiyyətin təyinatı müasir dövlət idarəetməsində keyfiyyətə yeni mərhələ açdı. Əminliklə demək olar ki, Azərbaycanın birinci xanımı formalaşdırıldığı mükəmməl komanda ilə Prezident İlham Əliyevin islahatlar kursunun uğurla reallaşdırılmasına layiqli töhfələri verir. Axtəminatlı insanların, qaçqın və məcburi köçkünlərin, səhid ailələrinin problemlərini həllində dövlətimizin başçısı ilə yanaşı, Birinci vitse-prezidentin də xidmətləri müstəsnaqlıq təşkil edir.

Son 20 ildə ölkənin iqtisadi uğurlarını təmin edən mühüm amillər sırasında konkret dövr üçün həyata keçiriləcək tədbirləri özündə ehtiva edən sahəvi, regional dövlət proqramlarının hazırlanması və icrasını da xüsusi qeyd etmək lazım gəlir. Azərbaycanın neft gəlirlərindən asılılığını azaldılması, regionalın proporsional inkişafının təmini, biznes və investisiya mühitinin yaxşılaşmasına imkan yaradacaq infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi və sairə bu proqramlarda qarşıya qoyulan başlıca hədəflər olub.

Dövlətin sistemli iqtisadi islahatlar çərçivəsində sahibkarlığın inkişafı istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər də özünü ardıcılıqlı, səmərəliliyi və sistemliliyi ilə diqqət cəkib. Yerli sahibkarlarla müntəzəm görüşlər keçirən dövlətimizin başçısı onları narahət edən məsələləri diqqətlə dinləyib, özəl sektorun təmsilçilərini dəstəklədiyini, iş adamlarına lazımı köməyi göstərəcəyini bəyan edib. Dövlət rəhbəri intəsarçılıq, sahibkarlara süni maneələrin yaradılması, hüquq-mühafizə orqanlarının iş adamlarının fəaliyyətinə müdaxiləsi hallarını hər zaman pisləyib, bu münasibət konkret qərarlarla müşayiət olub. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün lisenziya və icazələrin sayının, ödənilən rüsumların məbləğlərinin dəfələrlə azaldılması; icazələrin verilməsi prosesdurlarının sadələşdirilməsi, o cümlədən bu sahədə elektron portalın yaradılması; sahibkarların hüquqlarının qorunması məqsədilə Apellyasiya sularının yaradılması; yoxlamaların məhdudlaşdırılması, ölkə ərazisində tranzit yüklərin daşınmasında "bir pəncərə" prinsipinin tətbiqi; ölkədə investisiyaların təşviqinin artırılması məqsədilə 7 il müddətində vergi və gömrük güzəştlərinin verilməsi; "Made in Azerbaijan" brendinin xarici bazarlarda təşviqi; dövlət orqanlarında sahibkarların müraciətlərini birbaşa cavablandırılmasını həyata keçirən, məlumatlandırma və məsləhət xidmətləri göstərən çağır mərkəzlərinin yaradılması, güzəştli kreditlərin həcmi genişləndirilməsi öz müsbət nəticələrini verir.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafı əvvəllər daha çox enerji resurslarına əsaslandırsa, hazırda iqtisadi şaxələndiriminin notəsi olaraq qeyri-neft sektoru mühüm artım

tempinə malikdir. "Neft bizim üçün məqsəd deyil, iqtisadiyyatı inkişaf etdirmək üçün vasitədir" deyən Prezident İlham Əliyevin milli iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, neft əməlinin asılılığın azaldılması istiqamətində həyata keçirdiyi siyasət real nəticələri verir. 2024-cü ilin müzakirəyə çıxarılan dövlət büdcəsi layihəsinə əsasən, xam neftin bir barelinin orta illik ixrac qiymətinin 60 ABŞ dolları səviyyəsində götürülməsi, büdcə gəlirlərinin ÜDM-nin 28,5 faizi həcmində - 33765 milyon manat olması nəzərdə tutulur. Bu göstəricinin 49,6 faizinin və ya 16756,0 milyon manatının neft, 50,4 faizinin və ya 17009,0 milyon manatının qeyri-neft-qaz sektorunun payına düşəcəyi proqnozlaşdırılır.

Dövlət başçısı İlham Əliyev bir necə gün əvvəl 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin açılış mərasimində çıxışı zamanı son 20 ildə ölkədə onun mərkəzi makroiqtisadi nailiyyətlərlə bağlı deyib: "...Son 20 il ərzində ümumi daxili məhsul dörd dəfə artıb, büdcə gəlirlərimiz 30 dəfədən çox artıb, xarici ticarət dövriyyəsi on dəfədən çox artıb. Biz birbaşa xarici borcun həcmi azalda bildik və hazırda o, ümumi daxili məhsulun təxminən 10 faizini təşkil edir. 2024-cü ilin sonuna qədər planlarımızda uyğun olaraq onun həcmi ümumi daxili məhsulun təxminən 7-7,5 faizini təşkil edəcək. Azərbaycanın xarici valyuta ehtiyatları birbaşa xarici borcunuzu on dəfə üstələyir. Başqa sözlə, əgər lazım gələrsə, biz bütün borclarımızı bir neçə ay ərzində ödəyib bilərik. Biz çox müsbət sərməyə mühitini nəinki enerji, o cümlədən digər sektorlarda yaratmışıq. Beləliklə, son 20 il ərzindəki sərməyələrin ümumi həcmi 300 milyard ABŞ dollarından çoxdur və onlardan 190 milyard dolları qeyri-enerji sektoruna yatırılmışdır".

Xüsusi vurğulamaq istəyirdim ki, bu gün hər bir azərbaycanlı Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin qətiyyəti və güclü siyasi iradəsilə reallaşdırılan, cəmi 23 saat davam edən və Ermənistanın Qarabağda 30 il müddətində himayə etdiyi qanunsuz rejimi kökdürən lokal antiterror əməliyyatlarının nəticələri ilə qürur duyur. Separatçı rejimin ağ bayraq qaldıraraq təslim olması, türk-silah edilməsi və özünü buraxması ilə nəticələnən bu zəfər xalqımızda şükranlıq və fəxrət hissi doğurur. Lokal antiterror tədbirləri ilə Qarabağ iqtisadi rayonu üzərində səvənliyini təmin edən Azərbaycan eyni zamanda İrəvanda son 35 ildə hakimiyyətdə olmuş siyasi qüvvələrin regionda ikinci erməni dövləti yaratmaq istiqamətində apardıqları siyasəti bütün müstəvələrdə iflasa uğradıb. Bu tarixi qələbə ultra-millətçi erməni ideoloqlarının iki əsrdən çox müddətdə təşviq etdikləri saxta ideologiyasının süqutu, xunta rejiminin mövcudluğuna xidmət edən genişmiqyaslı hərbi-siyasi, diplomatik, iqtisadi və hərbi təşəbbüslərinin qarşısının bircə fəaliyyətini artırır.

Qeyd edilən məqamlar bir daha təsdiq edir ki, Prezident İlham Əliyevin son 20 ildə yürütdüyü siyasət Azərbaycanı müstəqil, sürətlə inkişaf edən, ərəzilərini işğalına hərə meydanında son qoyan, erməni separatizmini diz kökdürən, hücum diplomatiyası yürüdən güclü dövlətə çevirib.

Bu amillər xalqla hakimiyyət arasında mənəvi-siyasi telləri daha da gücləndirir, Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasətin əksəriyyət tərəfindən dəstəklənməsini təmin edir. Cəmiyyətdəki mütləq çoxluq bu qənaətdədir ki, global problemlərinin həllinə nail olan Azərbaycan bundan sonra mərhələdə islahatları dərindən idarəetməklə daha sürətlə tərəqqi yoluna qədəm qoyacaq, yaxın perspektivdə inkişaf etmiş dövlətlərə eyni sırada layiqli yerini tutacaqdır.

alınması deməkdir. Ermənistan hakimiyyətdə olmuş siyasi qüvvələr son 30 ildə bütün resurslarını Azərbaycan ərəzilərini ilhaqına yönəltməklə, Qarabağdakı qondarma rejimin süqutu bu məkrli niyyətləri puça çıxarıb. Ölkəmiz təkcə Ermənistan üzərində deyil, dünya erməniliyi, onların himayədarları ilə aparılan tarixi mücadilədən qələbə ilə çıxıb.

Rəsmi Bakı istər Birinci, istərsə də İkinci Qarabağ müharibələri zamanı ağır hərbi cinayətlər törətmiş şəxslər barəsində cinayət işlərinin açıldığını, onların barəsində beynəlxalq axtarış elan olunduğunu bəyan edib. Qanunsuz rejimin ağır cinayətlərdə təqsirli bilinən ideoloji-siyasi və hərbi rəhbərlərinin saxlanılaraq Bakıya gətirilməsi göstərir ki, rəsmi Bakı müharibə canilərini qətiyyətlə bağışlamır, hüquq aliiliyini və tarixi ədaləti bərpə edir. Ölkə qanunvericiliyinə və beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq həmin şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

Beynəlxalq səviyyədə ölkəmizə qarşı yönələn müəyyən təhdid və təzyi cəhdlərinə əzmlə zərərsizləşdirən Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqının milli maraqlarını qətiyyətlə qoruyur. Ölkəmizin hələ 2020-ci ildə işğaldan azad etdiyi ərəzilər üzərində səvənliyini təmin etməsi ilə rəsmi İrəvandan istinad etdiyi qondarma "mübahisə predmeti" əlindən alınmış, beləliklə, regionda tamamilə yeni geosiyasi vəziyyət yaranıb. 35 illik beynəlxalq hüquq zidd siyasəti iflasa uğrayan Ermənistan bundan sonra mərhələdə sülh prosesini ərəşləndirən yeni iddia və bəhanələrlə çıxış edəcəyi, imitasiya ilə məşğul olacağı inandırıcı görünür. Qarabağ tarixi Azərbaycan ərəzisi olduğunu bütün dünyaya, eləcə də Ermənistanın uzun illər güvənc yerini kimi baxdığı bözi qonşu ölkələr də bəyan edirlər.

Hazırkı mərhələdə Ermənistanın Azərbaycanla yekun sülh sənəfini imzalamadığına qatılmaz, vəziyyəti yenidən gərginləşdirmək yolu seçməsi bu ölkənin dənə acınacaqlı vəziyyətdə üzləşməsi, növbəti sarsıdıcı zərbələr alması ilə nəticələnər. Son 30 il ərzində faktiki olaraq müstəqil dövlət ola bilməyən Ermənistan yalnız işğalçı siyasətindən əl cəkib konstruktiv mövqə nümayiş etdirməklə, zəmanə regional müstəviyə üzləşdiyi təcrübə vəziyyətdən qismən çıxsa, müəyyən layihələrdə iştirak imkanı qazana bilər. Bu proses isə Ermənistan rəhbərliyinin sülh yaratma təşəbbüsələrinə konstruktiv yanaşmasından asılı olacaq. Azərbaycanla Türkiyənin birlişdirəcək Zəngəzur dəhlizinin açılması nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin intensivləşdirilməsi baxımından region dövlətlərinə mühüm perspektivlər vəd edir. Zəngəzurda keçəcək nəqliyyat-kommunikasiya layihələri ağır sosial-iqtisadi durumda olan Ermənistan üçün də əlavə imkanların açılması deməkdir. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğannın bu günlərdə bəyan etdiyi kimi, regionun inkişafı baxımından mühüm layihə olan Zəngəzur dəhlizinin açılması Ermənistan üçün tarixi fürsət ola bilər.

İqtisadçı alim kimi bu qənaətdəyəm ki, Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda tam səvənliyini təmin etməsi ilə həmin ərəzilər üçün iqtisadiyyata inteqrasiya prosesi də sürətlənəcək, regional inkişaf prosesinin ayrılmasız hələqsinə çevriləcək. Dövlət başçısı İlham Əliyevin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarına müntəzəm səfərləri, həyata keçirilən bərpə və yenidənqurma işlərinin gedişi ilə tanışı olmaı Böyük qayıdış proqramını icrasını hökumət üçün prioritet məsələ olduğunu təsdiqləyir. 16 noyabr 2022-ci il tarixli sərəncamlı təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərəzilərində Böyük Qayıdış dair Dövlət Proqramı" bu istiqamətdə işlərin sistemli, ardıcıl, əhatəli, konkret plan üzrə aparılmasına təminat yaradıb. Azad edilmiş ərəzələrdə iqtisadi fəaliyyətin dirçəldilməsi, əlverişli biznes və sərməyə mühitinin formalaşdırılması, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olacaq şəxslərin maliyyə resurslarına çıxışının genişləndirilməsi, resursların maya dəyərinin azaldılması və digər mühüm tədbirlər dövlət proqramının əhəmiyyəti artırır.

Qeyd edilən məqamlar bir daha təsdiq edir ki, Prezident İlham Əliyevin son 20 ildə yürütdüyü siyasət Azərbaycanı müstəqil, sürətlə inkişaf edən, ərəzilərini işğalına hərə meydanında son qoyan, erməni separatizmini diz kökdürən, hücum diplomatiyası yürüdən güclü dövlətə çevirib.

Qüdrət KƏRİMOV,
"Xəzər" ASC-nin sədri, iqtisad elmləri doktoru

